

‘Warme Kamers’

Jamea Kofi.

Rianne van Melik en Jamea Kofi van de Radboud Universiteit doen onderzoek naar openbare bibliotheken als sociale infrastructuur. In deze column bespreken ze om beurten hun belangrijkste bevindingen.

Eind vorig jaar werd een initiatief van het Leger des Heils aangekondigd, de ‘Warme Kamers’, waar verschillende openbare bibliotheken aan meedoen. Hiermee bieden ze een warme plek aan mensen die de hoge energiekosten moeilijk kunnen opbrengen. De bibliotheek als ‘Warme Kamer’ laat zien dat zij meebeweegt met de tijd en in een warme ‘mensenbieb’ verandert.

TEKST: JAMEA KOFI (JAMEA.KOFI@RU.NL), GEOGRAFIE, PLANOLOGIE & MILIEU (GPM) RADBOUD UNIVERSITEIT, NIJMEGEN. ZIE OOK TRANSFORMINGLIBRARIES.NET

Openbare bibliotheken krijgen vaker taken die voorheen door andere sociaal-culturele instellingen werden opgevangen. De rol van de bibliotheek verandert en wordt soms ook opgelegd. De transformatie naar ‘mensenbieb’ gaat gepaard met andere verwachtingen, één daarvan is het huiskamergevoel. Binnen ons internationale onderzoek ben ik voornamelijk de ‘veldwerker’ in Nederland. Op dit moment loop ik mee met verschillende bibliotheekmedewerkers, observeer ik en schrijf ik *fieldnotes*. Ik wil ontdekken en vastleggen hoe de bibliotheek verandert: welke richting op, hoe dit wordt uitgevoerd en in de praktijk ervaren wordt. Een verandering die opviel was de openbare bibliotheek als ‘Warme Kamer’.

De openbare bibliotheek in Rotterdam wil een huiskamer zijn voor elke Rotterdammer. Bij een huiskamer hoort niet alleen letterlijke warmte, maar ook figuurlijke. Zo stond er rond de feestdagen in de hal van de Centrale Bibliotheek een piano versiert met slingers en was er een digitaal haardvuurtje te zien. De bibliotheek biedt de warmte van herkenbare gezichten van medewerkers, hun behulpzaamheid en vriendelijkheid. Tijdens mijn tweede meeloop-dag werd dit mij duidelijk (gemaakt).

Bij de balie staat een oudere vrouw. Ze heeft een dvd gereserveerd voor haar man en wil er graag voor betalen om het te lenen. Ik sta er een beetje bij. Ze groet me vriendelijk en ik lach terug. ‘Word je ingewerkt?’, vraagt ze. Zoiets ja, dacht ik bij mezelf, en ik vraag of het is te zien. Ze lacht. Ik leg uit dat ik meeloop omdat ik onderzoek doe naar de bibliotheek. Ze geeft aan

dat ze bibliotheek een fijne plek vindt en dat de medewerkers heel vriendelijk zijn. ‘Je zit op een goede plek’, zegt ze. Na een tijdje staat de vrouw nog steeds bij de betaalautomaat. We besluiten om erheen te gaan. Als we bij haar zijn, zien we dat het niet lukt. We komen erachter dat ze is vergeten om op ‘ja’ te drukken als wordt gevraagd of ze wil pinnen. Ze is blij dat we even naar haar toe zijn gekomen en zegt voor de tweede keer, mij aankijkend, dat het personeel zo vriendelijk en behulpzaam is. (Fieldnotes)

De bibliotheek trekt met haar warmte mensen aan die nergens anders heen kunnen en biedt een huiskamer voor degenen die er geen hebben of het niet warm kunnen stoken. Echter, wat we onder huiskamer verstaan is voor iedereen anders merk ik. Veel bezoekers creëren hun eigen kleine huiskamer in de bibliotheek, hun mini ‘third place’. Ze ‘nemen zelfs hun eigen biertje mee’, vertelt de medewerkster. Gedroogde vis eten (eetkamer) en slapen (slaapkamer) mag niet, maar gebeurt wel. ‘De bibliotheek wordt inderdaad steeds meer een warme en gezellige plek’, vertelt de medewerkster. ‘Maar,’ vertelt ze verder, ‘hoe warmer en gezelliger het hier wordt, hoe meer mensen hier blijven hangen, ook mensen die minder aangenaam zijn.’ Zoals velen is deze medewerkster liever thuis als ze een warme plek moet kiezen: ‘Het kan hier ook koud zijn,’ zegt ze, ‘zeker op plekken waar het tocht.’ De ‘Warme Kamers’ van de bibliotheek laten de transformatie naar ‘mensenbieb’ zien en dat het huiskamergevoel succesvol is, ondanks dat een huiskamer niet voor iedereen hetzelfde betekent.